

Borghild Gifstad arbeidet som sykepleier, (syke)søster, ved Luster kommunale sjukestove. Hun skrev i 1965 om sin beordring til krigstjeneste i maidagene 1940. Hun skrev med skrivemaskin på sjukestovas brevpapir og det etterfølgende er en avskrift av dette. Ortografien er beholdt, men noen komma er lagt til for å gjøre det lettere tilgjengelig. (Web-master).

Den 11 april 1940 blev vi utkommandert til å tjenestegjøre i krigen på Voss. Vi reiste 4 søstre, S Frida, søster Erna, Solveig og mig. Der var det da en bil som skulde kjøre oss til Voss. Da vi begynte turen opp til Staldheimskleiva møtte vi den første sperring og to geværmunninger blev rette mot oss. Det var da våre soldater som kontrollerte vår bil. Vi hadde med oss bandasje, skinner, instrumenter, røntgen (og) film som kom vel med. Flittige damer her hadde vært med og ordnet med bandasje. Vi kom da frem til Folkehøyskolen på Voss. Fik da beskjed om hvor vi skulde være: S Frida måtte reise til ett epidimilasarett. S. Erna og Solveig til ett gamlehjem på Vossestrand hvor det skulde gjøre i stand til sykehus. Jeg blev på Folkehøyskolen hvor selve krigslasarette var. Vi var tre søstre som da fikk hver sin bygning og gjøre i stand til sykehuset. I kjelleren kom soldaterne og skulde hente sitt utstyr til felten. På rommerne gikk eleverne fra skolen som skulde reise hjem med sløydutststyr fra skoleåret. Mange satte sine ting igjen som vi skulde få bruke. Mange gode bord kom vel med. Elevsengerne skulde rees til sykesenger. En lang gang skulde tjenestegjøre som kontor, tekjækken, mottagelse, bøtttekot. Det gjalt om å være oppfinsom og nøie sig med små ting.

Alt sanitetsutstyr for Voss lå i Bergen og var sperret av tyskerne. Noe blev da smuglet ut, men det var ikke meget, men fra Voss og bygdene omkring kom hele brudeutstyret i kasser, folket var gavmilde og sykesengerne blev fort ferdige. Fra Bergen kom 3 læger, Serk, Hansen, Nikolaisen, øre og nese spesialister, tenner, en operasjonssøster fra Bergen kom på ski over fjellet, hun var uheldig og brak foten, men hun blev gipset og arbeidet hver dag.

På Voss var det ordnet med flyvakt fra første dagene krigen tok til. I flere dage gikk flyalarm, men så snart flyene var ut av sikte gikk signaler faren over. Så folkerne hadde efter vært blit vant med å springe i kjelleren eller i prestegarsmoen. Tirsdag den 23 april kom der tre fly fra vest og like efter fall de første bomberne, det gikk i ett med sprengbommer til om eftermidagen. Snart stod hele sentrum av Vangen i brann og slukke ett slikt kjempebål var ingen lett opgave, dessuten var hovedvannledningen skadd så det var lite trykk. Det kom brannfolk fra Bergen for å hjelpe og den første dagen var det meste av forretningstrøket lakt i ruiner.

Dagen efter kom de igjen og nu gikk det ut over de gamle huserne i prestegården, men kirken stod, det var rart og se. I flammehavet stod kirken med sitt tårn uskadd. Nu gikk hotteler og hua øst for kirken. Tredje dagen tok de jernbanen og flere bondegårder, en gård Rykje vart bomma og 6 menesker mistet livet. Vi hadde en prestfrue Meier fra Korskirken i Bergen, hun har jeg lyst å nevne. Hennes mann var feltprest på Voss og hun fulgte med for å hjelpe. Hun kom til krigslasarette og sa, jeg kan ikke hjelpe dere sykepleierske, men jeg kan vaske tøy, jeg gjør alt for guttene og fedrelandet. Hun var i 60 årene og stod i vaskekjelleren fra kl 6 om morgen til 10 om aften. Når de bommet jernbanen var hun på stasjonen og lavet frokost til noen soldater. En dør gikk i vranglås så hun kom sig ikke ut. Da sa hun, jeg ba som jeg aldri har bet. Da fikk hun se en katt med tre unger som lå i en krok og katten skjermet ungene. Hun tenkte, kan du være trygg med dine så kan vel jeg som står alene. Og til dere lotter vil jeg si, gjør som fru Meier. Hun var altid rede til å hjelpe med alt mulig.

Vi så mange lotter på Voss, men når første bommen var falt, rømte alle.

Hver morgen på krigslasarette møttes vi kl 7 når flagget gikk til topp. Der fikk vi høre rapport fra felten, en løytnant ba Fadervor. En dag får vi da beskje om at nu måtte vi få lov å rømme for ellers blev (vi)

tyske fanger, men det fikk stå til den enkelte. S. Erna og Solveig var også kommet til krigslasarette og vi blev enige om og være, mange sårede gutter trengte hjelp. Da tyskerne kom og intok lasarette blev vi søstrene satt inn på ett kott og en tysk soldat stod med revolver rettet mot oss. I haven samlet de leger og sykevoktere og vi hørte skudd og skrik av tyskerne. De skulde da undersøke om det var våpen innefor lasarette. Senere blev vi da samlet ved flagget som blev senket og hakekorset gikk til tops. De tok 25 pasienter en kveld som fanger. De blev tatt til kirkegården på Voss. Vi tok ulltepper og ga 2 til hver soldat de skulde være ute i april, mente en av soldaterne som blev tatt til fange hadde skrevet ett dikt. Ett vers, vi var folk fra mange veis slengt av skjebnens karusel inn på disse hvite leier uten troa og stansforskjel. Vi var folk med brud og sår.

Efter hvert som pasienterne blev friske fikk vi lov å slippe fri.

På Voss vart 1000 mensker husville. 82 hus vart lakt i aske. 73 mer eller mindre skadde. 9 døde sårede på krigslasarette.

Voss er bygget opp igjen og hvad som hente for 25 år siden er utslettet, men vi som så de tyske bomme-fly vil aldrig glemme hvad krig er.

